

8 – 9 травня – Дні пам'яті та примирення, 70 - та річниця Перемоги над нацизмом у Європі

З метою гідного вшанування подвигу Українського народу, його визначного внеску у перемогу Антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні, висловлення поваги усім борцям проти нацизму, увічнення пам'яті про загиблих воїнів, жертв війни, воєнних злочинів, депортацій та злочинів проти людяності, скоєних у роки війни, посилення турботи про ветеранів війни, учасників українського визвольного руху цього періоду, жертв нацистських переслідувань, утвердження спадкоємності традицій воїнів - переможців нацизму та нинішніх захисників Вітчизни, консолідації суспільства навколо ідеї захисту України та у зв'язку з відзначенням у 2015 році 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни Президент України Петро Порошенко підписав Указ від 24 березня 2015 року №169/2015 згідно з яким 8 травня встановлено Днем пам'яті та примирення.

Друга світова війна стала найбільшою трагедією людства у ХХ ст., що забрала за різними оцінками від 50 до 85 мільйонів людей. Україна, яка з перших днів війни опинилась у центрі бойових дій, зазнала величезних втрат. Понад 2,5 млн. осіб загинуло на фронтах і близько 5,5 – 6 млн. військовополонених і мирних жителів стали жертвами воєнного протистояння нацистського і сталінського режимів. По відношенню до загальних втрат СРСР це становить 40 – 44 %. Загальні демографічні втрати України включно з убитими, ув'язненими в концтаборах, депортованими, евакуйованими й тими, що рушили у вигнання, досягають понад 14 млн осіб. До цього слід додати сотні тисяч постраждалих у воєнних і післявоєнних сталінських репресіях.

Війна для України почалася 1 вересня 1939 р. із нападу нацистської Німеччини на Польщу. Цього дня німецька військова авіація бомбардувала Львів та інші міста. Внаслідок переділу Центральної і Східної Європи між нацистами і комуністами до складу Радянського Союзу у 1939 році були включені території Західної України та Західної Білорусії, а в 1940 році – країни Балтії, Бессарабія та Північна Буковина. Таким чином, можна говорити про те, що термін "Велика Вітчизняна війна" для України (червень 1941 – травень 1945) з історичної, хронологічної і географічної точки зору некоректний від першого дня війни – 1 вересня 1939 року, і до останнього – 2 вересня 1945 року. Друга світова війна для України не обмежувалася лише бойовими діями та окупацією її сучасної території, але й включала участь українців у бойових діях на всіх воєнних театрах.

Абсолютна більшість країн – учасниць Другої світової у травні вшановують пам'ять загиблих. І українцям, яких найбільше полягло в часи війни, варто берегти історичну пам'ять і закладати традицію вшанування полеглих, а не святкування чиеїсь перемоги. Україна обрала європейський шлях розвитку, що передбачає прийняття європейських моральних і

культурних цінностей, в тому числі у вшануванні пам'яті жертв війн і конфліктів. Європейський підхід - це передусім вшанування пам'яті жертв війни з метою недопущення подібних трагедій у майбутньому.

Генеральна Асамблея ООН у Резолюції від 22 листопада 2004 року проголосила 8 – 9 травня днями пам'яті та примирення і запропонувала державам – членам ООН, неурядовим організаціям, приватним особам щороку відзначати один або два дні як данину пам'яті всіх жертв Другої світової війни. 2 березня 2010 р. Генеральна Асамблея ООН запропонувала всім державам-членам, організаціям у системі ООН, неурядовим організаціям та приватним особам відзначити відповідним чином ці дні як данину пам'яті всіх жертв Другої світової війни. На сьогодні більшість європейських країн відзначають завершення війни у Європі відповідно до цих пропозицій.

В Україні з ініціативи громадських організацій уже кілька років проводяться заходи на вшанування пам'яті жертв війни 8 травня. Тому підтримка цих громадських ініціатив та приєднання України до рішень Генеральної Асамблеї ООН сприятиме консолідації українського суспільства, належному вшануванню пам'яті жертв Другої світової війни, впровадженню європейських принципів та підходів у політику пам'яті.

За роки війни наша країна заплатила за свою свободу, право жити на рідній землі мільйонами життів українців. Це надзвичайно висока плата, щоб жити вільно на Батьківщині. Ми згадуємо всіх, чиє життя забрала війна, низько вклоняємося та складаємо глибоку шану дітям війни, які підняли країну з руїн, славимо тих, хто в тилу самовідданою працею наближав розгром ворога.

Важко знайти слова, якими можна було б передати всю безмежну вдячність, шану за мужність, незламність духу, самопожертву переможців у найжорстокішій війні, яку не знало людство. Ми завжди пам'ятатимемо ціну, яку заплатили наші батьки і діди за надану можливість наступним поколінням жити, народжувати і виховувати дітей у мирі та любові. Сьогодні, коли Україна відстоює свою незалежність, ми розуміємо, що війна – це перш за все спільна біда, переможців в якій немає, а є тільки жертви.

Доземний уклін і безмежна вдячність Вам, дорогі ветерани, за вільну землю, за честь і гідність Батьківщини. Давайте будемо пишатися тим, що нам подарували наші предки – світом, свободою, щастям, непереможністю, вірою в Україну і всенародною любов'ю до рідної землі, яка дала нам життя!

Підготовлено за матеріалами пояснювальної записки до проекту Постанови Верховної Ради України «Про День пам'яті та примирення» та Листу МОН № 1/9-188 від 09.04.15 року «Щодо заходів з відзначення у 2015 році 70-ї річниці Перемоги над нацизмом у Європі та 70-ї річниці завершення Другої світової війни»